

193 4426p

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ М. П. ДРАГОМАНОВА

ЛЮ ЦЯ

УДК 378.011.3-051:784(477+510)

**МЕТОДИКА ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВИКЛАДАЧА ВОКАЛУ
ДО ІННОВАЦІЙНО-ФАХОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

13.00.02 – Теорія та методика музичного навчання

АВТОРЕФЕРАТ
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата педагогічних наук

ЛЮ ЦЯ

Київ – 2017

НБ НПУ ім. М.П.Драгоманова

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана в Державному закладі «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського», Міністерство освіти і науки України, м. Одеса.

Науковий керівник кандидат педагогічних наук, доцент
КБОН Наталя Георгіївна,
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського»,
завідувач кафедри теорії музики і вокалу.

Офіційні опоненти: доктор педагогічних наук, доцент
ОВЧАРЕНКО Наталя Анатоліївна,
Криворізький державний педагогічний університет,
завідувач кафедри методики музичного виховання,
співу та хорового диригування;

кандидат педагогічних наук, доцент
ЖИГІНАС Тетяна Володимирівна,
Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова, доцент кафедри теорії та методики постановки голосу.

Захист дисертації відбудеться 30 травня 2017 року о 14.00 год. на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 26.053.08 у Національному педагогічному університеті імені М. П. Драгоманова за адресою: 01601, м. Київ, вул. Пирогова, 9.

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова за адресою: 01601, м. Київ, вул. Пирогова, 9.

Автореферат розісланий 28 квітня 2017 року.

Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради

Л. І. Паньків

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дослідження. Глобальні соціально-економічні та культурно-трансформаційні зрушення, що відбуваються в сучасному суспільстві, зумовлюють підвищення вимог щодо ефективності системи вищої освіти, її інноваційного розвитку. Особливої актуальності набуває процес оновлення змісту мистецької освіти, яка створює унікальні можливості всебічного впливу на становлення особистості, формування її соціально-ціннісних властивостей, збагачення інтелектуальних і творчих потенцій, розвитку природних задатків, тим самим сприяючи її адаптації до вимог та очікувань сучасного суспільства.

Одним із найбільш доступних і поширених видів мистецької діяльності є спів. Однак, незважаючи на його демократизм, принципову доступність для кожної людини, проблема залучення до нього широкого загалу дітей та молоді, посилення гуманістично-виховного впливу співочого мистецтва до цього часу не знайшла належного практичного вирішення. Отже, існує об'єктивна потреба у застосуванні інноваційних, більш ефективних методів підготовки фахівців вищої школи – викладачів вокалу, здатних готувати вчителів музики, спроможних виконувати зазначені завдання.

Потреба в підвищенні ефективності підготовки вокалістів – педагогів вищої ланки музичної освіти, особливо актуальна для тих країн, які в силу культурно-історичних причин пройшли власний, відмінний від європо-орієнтованого, шлях розвитку мистецтва. В їх числі – китайська музично-освітня система, перед якою сьогодні постала проблема: не втрачаючи своєрідності багатовікових національно-мистецьких традицій, засвоїти надбання світової вокальної скарбниці.

У фундаментальних працях з вокального виховання висвітлюється широке коло питань: психофізіологічних основ формування співочого звуку та базових вокальних навичок (В. Багадуров, А. Вербов, М. Гарсія, В. Ємельянов, Ф. Заседателев, Л. Дмитрієв, Г. Панюк, Ю. Юцевич та ін.); методики освоєння навчально-вокального репертуару й мистецтва його виконавської інтерпретації (В. Антонюк, Л. Антипова, Д. Аспелунд, Є. Баженова, О. Єгорова та ін.); проблеми емоційно-вольової підготовки до вокально-діяльності (Е. Економова, А. Саннікова, О. Матвеева, В. Міщанчук та ін.), питання взаємодії вокально-виконавської, методичної та викладацької підготовки магістрантів (Т. Жигінас, Н. Овчаренко, О. Ростовський, Цзінь Нань, Чжан Ї та ін.).

Проблема застосування інноваційних методів у підготовці магістрантів до фахово-педагогічної діяльності висвітлюється у працях О. Єременко, А. Козирь, О. Михайличенка, Г. Ніколаї, О. Новської, Г. Падалки, Пан На, Г. Побережної, О. Ребрової, В. Шульгіної, О. Щолокової, Д. Юника та ін.

Методичні аспекти інноваційного оновлення змісту вокальної підготовки фахівців різного рівня освіти розкриваються в працях Л. Василенко, Н. Гребенюк, В. Доронюка, А. Іваннікова, А. Калабіна, В. Кареліна, Н. Кьон, Є. Проворової, Г. Стасько, Сі Даофена, Тан Цземіна, В. Юшманова та ін. Натомість, методика підготовки студентів магістратури до застосування

педагогічних інновацій у майбутній вокально-фаховій діяльності до цього часу не ставала предметом спеціального дослідження. Встановлено, що в підготовці магістрів з вокального фаху існують такі *суперечності*: між обґрунтованим у педагогічній науці інноваційним підходом до модернізації змісту навчання фахівців у вищій школі та недостатнім теоретичним і методичним забезпеченням інноваційного оновлення змісту й процесів підготовки студентів магістратури в мистецько-педагогічних навчальних закладах; між досягненнями в галузі інноваційних технологій підготовки майбутніх викладачів музики та їх недостатнім врахуванням у методиці вокальної підготовки фахівців за ступеневою освітою (бакалавр, магістр); між потужним потенціалом напрацьованих науковцями інноваційних вокально-навчальних технологій та інерцією застосування традиційно-емпіричних методів у широкій практиці індивідуально-виконавської і вокально-методичної підготовки магістрантів.

Актуальність означеної проблеми, її недостатнє теоретичне і практичне висвітлення та виявлені суперечності зумовили вибір теми дослідження: *«Методика підготовки майбутнього викладача вокалу до інноваційно-фахової діяльності»*.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційна робота виконана відповідно до комплексної наукової теми: «Методологія та методика фахової підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва та хореографії в контексті художньо-естетичних інновацій мистецької освіти», що входить до плану Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (державна реєстрація № 0114U007160).

Тему дисертації затверджено на засіданні вченої ради Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (протокол №9 від 31.03.2016 р.).

Мета дослідження полягає в розробці, теоретичному обґрунтуванні та експериментальній перевірці методики підготовки студентів магістратури на заняттях з вокалу до інноваційно-фахової діяльності.

Об'єкт дослідження – процес вокально-фахової підготовки студентів магістратури.

Предмет дослідження – методика підготовки майбутнього викладача вокалу до використання інноваційних методів у майбутній фаховій діяльності.

Завдання дослідження:

- проаналізувати особливості інноваційних зрушень у вокальній педагогіці в історичній ретроспективі;
- визначити сутність поняття «інноваційно-фахова діяльність» та компонентну структуру підготовки магістрантів-вокалістів до інноваційно-фахової діяльності;
- обґрунтувати методику підготовки студентів магістратури до інноваційно-фахової діяльності в галузі викладання вокалу;

- розробити діагностичну методику виявлення рівнів підготовленості студентів магістратури до використання інноваційних методів у майбутній вокально-фаховій діяльності;
- здійснити експериментальну перевірку ефективності методики підготовки викладачів вокалу до інноваційно-фахової діяльності та інтерпретувати отримані результати.

Для реалізації мети й розв'язання поставлених завдань використано такі **методи дослідження**:

- *теоретичні* – аналіз естетико-філософських, психолого-педагогічних, вокально-методичних та мистецтвознавчих досліджень, досвіду підготовки студентів магістратури у вищих музично-педагогічних закладах з метою встановлення теоретичного й практичного рівнів розв'язання проблеми; узагальнення – для визначення наукового апарату дослідження, формулювання його концептуальних положень та висновків; моделювання – для виявлення компонентної структури підготовки майбутніх фахівців до вокально-інноваційної діяльності в системі музично-педагогічної освіти та конструювання педагогічного процесу;

- *емпіричні* – діагностична методика із застосуванням методів включеного спостереження, анкетування, опитування, бесіди, інтерв'ю, тестування, порівняння, оцінювання – з метою визначення рівнів підготовленості студентів магістратури до інноваційно-фахової діяльності за допомогою обґрунтованих критеріїв та показників; педагогічний експеримент – для визначення ефективності запропонованої методики;

- *статистичні методи* обробки отриманих діагностичних даних, спрямовані на аналіз отриманих експериментальних даних, доведення статистичної вартісності розбіжності між показниками в експериментальній та контрольній групах наприкінці формувального експерименту за багатofункціональним критерієм ϕ *Фішера.

Методологічну основу дослідження становлять: концептуальні засади гуманістичної парадигми сучасних освітньо-виховних процесів; естетико-філософське та психолого-педагогічне обґрунтування понять і категорій, пов'язаних з аналізом потенціалу музичного мистецтва як форми мистецько-творчої дійсності та культурологічного спрямування музично-фахового, науково-дослідницького навчання; наукові концепції акмеологічного, синергетичного, інноваційного, компетентнісного, аксіологічного підходів у галузі мистецької освіти.

Теоретичну базу дослідження склали фундаментальні наукові праці в галузі культури і освіти (Б. Асмолов, В. Біблер, М. Бахтін, Л. Виготський, Б. Гершунський, І. Зязюн, М. Каган, І. Ляшенко та ін.), праці музикознавців, у яких розкриваються питання специфіки вокального мистецтва як різновиду художньої діяльності (Б. Асаф'єв, В. Васіна-Гроссман, І. Драч, П. Луцкер, І. Сусідко, В. Медушевський, Є. Назайкінський, А. Хоффманн та ін.), дослідження психологів, педагогів і методистів з проблем формування творчої особистості в музично-освітній діяльності (Б. Анан'єв, Л. Бочкар'єв, Г. Костюк,

В. Ражніков, Б. Теплов, С. Шип, Д. Юник та ін.); теоретико-методичні дослідження з проблем підготовки майбутніх фахівців вищої музичної освіти (О. Єременко, А. Козир, Г. Ніколаї, О. Олексюк, Г. Падалка, О. Реброва, О. Рудницька, В. Федоришин, О. Щолокова та ін.), дослідження процесу становлення вокально-освітньої системи в Україні (В. Антонюк, Б. Гнидь, Р. Грубер, В. Іванов, Я. Ісаєвич, В. Черкасов, В. Шульгіна та ін.).

Наукова новизна дослідження полягає в тому, що *вперше*:

- *обґрунтовано й розроблено* методику підготовки майбутнього викладача вокалу до інноваційно-фахової діяльності на засадах сучасних інформаційно-комунікативних, креативно-розвивальних, імпровізаційно-вокальних технік, зіставлення традиційних та альтернативних методів вокального навчання;
- *розроблено* структуру підготовки магістрантів до фахово-інноваційної діяльності в єдності мотиваційно-потребового, пізнавально-креативного та творчо-діяльнісного компонентів;
- *введено в науковий обіг* поняття інноваційно-фахової компетентності.

Уточнено: сутність понять «підготовка майбутнього викладача вокалу до інноваційно-фахової діяльності»; «художньо-інноваційна діяльність», «творчість і креативність» у галузі вокальної освіти, уявлення щодо альтернативних методик формування вокально-виконавських навичок вокаліста; інноваційний потенціал синергетичного, акмеологічного, компетентнісного підходів у вокальному навчанні; специфіку прояву інноваційності у виконавській, науково-методичній та педагогічній складових вокально-фахової діяльності.

Подальшого розвитку набули наукові уявлення щодо застосування інноваційного підходу в підготовці студентів магістратури до вокально-фахової діяльності.

Практичне значення полягає в тому, що застосовані в роботі діагностичні засоби вивчення стану означеного феномену можуть використовуватися з метою моніторингу вокально-навчального процесу; наукові положення й висновки роботи можуть слугувати базою для подальших досліджень у галузі теорії і практики підготовки студентів магістратури до вокально-фахової діяльності в Україні та Китаї, у процесі науково-дослідницької діяльності магістрантів, аспірантів, докторантів і викладачів.

Матеріали дисертації можуть слугувати підґрунтям для корекції навчальних планів і робочих програм, організації та проведення практик, оновлення навчально-методичного забезпечення й процесу підготовки магістрантів до вокально-фахової діяльності у вищих музично-педагогічних закладах до освітньо-кваліфікаційними рівнями «бакалавр» і «магістр» (дисципліни «постановка голосу» та «курс виконавської майстерності» за фахом «вокал»), в музичних академіях за спеціальністю «Музичне мистецтво» зі спеціалізації «спів» (освітньо-кваліфікаційні рівні «бакалавр» і «магістр»).

Пропоновані авторські інноваційні форми й методи організації вокально-фахових занять можуть застосуватись у навчальному процесі мистецьких та педагогічних закладів різного освітнього рівня.

Результати дослідження *впроваджено* в освітньо-виховний процес Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (довідка № 2918/17 від 8. 12. 2016 р.), Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка (довідка № 3012/16 від 12. 12. 2016 р.), Державного вищого навчального закладу «Донбаський державний педагогічний університет» (довідка № 68/17-112 від 15. 12. 2016 р.).

Апробація результатів дослідження. Основні положення та висновки дослідження обговорювалися на щорічних звітних наукових конференціях аспірантів і науковців інституту мистецтв Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського. Результати дисертаційного дослідження представлені у виступах на наукових, науково-практичних, науково-методичних конференціях і семінарах: *міжнародних* – «Художньо-естетичне виховання молоді в умовах сучасних інформаційних процесів і технологій» (Одеса, 2011 р.); XIII міжнародні педагогічно-мистецькі читання пам'яті професора О. П. Рудницької (Київ, 2015 р.); «Проблеми інструментального виконавства в умовах сучасної мистецької освіти» (Умань, 2015 р.); «Музична та хореографічна освіта в контексті культурного розвитку суспільства» (Одеса, 2016 р.); I Міжнародної науково-практичної конференції «Мистецька освіта в європейському соціокультурному просторі XXI століття (Мукачеве, 2017 р.); VII Міжнародній науково-практичній конференції «Гуманістичні орієнтири мистецької освіти» (Київ, 2017 р.); *Всеукраїнській конференції* «Мистецька освіта в європейському соціокультурному просторі XXI століття» (Мукачеве, 2016 р.); *Регіональному науково-практичному семінарі* молодих учених та студентів «Особистісні виміри художньо-естетичного виховання і навчання» (Одеса, 2012 р.).

Публікації. Основні результати дисертації висвітлено у 8 одноосібних публікаціях, з яких 5 статей у наукових фахових виданнях України, 1 стаття у зарубіжному науковому фаховому виданні.

Структура та обсяг дисертації. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків до розділів, загальних висновків, списку використаних джерел (299 найменувань). Робота містить 6 додатків на 9 сторінках, десять таблиць, шість рисунків. Загальний обсяг роботи – 225 сторінок, з яких основного тексту – 177 сторінок.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЇ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми дослідження, визначено об'єкт, предмет, мету та завдання, окреслено його методологічну і теоретичну основу, схарактеризовано методи дослідної роботи, висвітлено наукову новизну та практичне значення, а також наведено дані про апробацію і впровадження результатів експериментальної роботи.

У **першому розділі** – *«Історико-теоретичні основи підготовки студентів магістратури до інноваційно-фахової діяльності в галузі мистецької освіти»* –

розглянуто процес становлення системи вокальної освіти, схарактеризовано стан проблеми підготовки студентів-вокалістів до інноваційно-фахової діяльності.

Узагальнення досліджень з історії розвитку мистецтва співу, музичної психології та прогресивного педагогічного досвіду дозволило встановити, що спів є одним з найбільш поширеніших та доступних для кожної людини видом мистецької діяльності, інтерес до якого визначається його високою емоційністю, здатністю виражати в цілісній музично-поетичній, художньо-привабливій формі особистісні переживання й почуття, включати особистість в систему творчих, художньо-комунікативних зв'язків (Б. Асаф'єв, М. Блинова, Л. Бочкарьов, М. Каган, Г. Костюк, В. Медушевський, Б. Мейлах).

Історико-теоретичний аналіз становлення вокального мистецтва і педагогіки дозволив прослідити головні тенденції у формуванні методики навчання співу, їх зумовленість стилістичними «зламами», які виникали із зміною соціально-економічних формацій та відбилися у виконавських манерах (ренесанс, бароко, класицизм, романтизм, модерн тощо), мистецько-жанровими, етнічно-національними, інтонаційно-формотворчими чинниками, появою нових різновидів вокального виконавства (естрада, джаз, рок та ін.).

Проаналізовано еволюцію професійної освіти співаків, починаючи із створення методики підготовки співаків у період панування італійського бельканто, роль перших навчальних закладів – шкіл і консерваторій з навчання музики дітей і юнацтва, започаткованих в Італії, з їх багатогодинною і деталізованою системою вироблення співочої техніки, поєднаною із глибокою та всебічною музичною, інтелектуально-мистецькою освітою. Виявлено відмінності у розвитку вокально-методичних систем різних національно-вокальних шкіл, зокрема французької, німецької, російської та ін.

Доведено своєрідність та високу художню цінність українських співочих і вокально-педагогічних традицій, мистецтва українського солоспіву; схарактеризовано стильові особливості, які склалися в різних напрямках і формах вокального музикування та зв'язані з цим вокально-методичні здобутки. Наголошено на значущості родинних традицій у розвитку фольклорно-співацького мистецтва. Розглянуто еволюцію становлення методики навчання співу, починаючи з часів християнства, церковних та монастирських шкіл; зрушення у вокальній освіті, які виникли з введенням практики багатоголосного церковного співу; підкреслено повідну роль у впровадженні нових методик вокально-хорової освіти Братських шкіл, Острозької слов'яно-греко-латинської колегії (пізніше – всесвітньо відомої Острозької академії, XVI ст.), Києво-Могилянської академії (XVII ст.), Харківського, Переяславського, Чернігівського колегіумів (кінець XVII ст.), Глухівської школи співу та інструментальної музики (XVIII ст.).

Показано, що заснування сталої системи вокальної освіти відбулося з відкриттям в середині XIX ст. перших училищ та консерваторій у Львові, Києві, Одесі, Харкові та інших містах. Суттєву роль відіграли видатні вчителі вокалу того часу: О. Муравйова, О. Мишуга, С. Крушельницька, Л. Ліпковська, М. Менцинська та ін. (Б. Гнидь, В. Іванов, О. Стахевич).

Наприкінці XIX – на початку XX ст. важливим внеском у вокальну навчальну практику стала діяльність приватних музичних шкіл, в яких працювали Л. Собінов, М. Зотова, К. Конча та їх послідовники (В. Антонюк, В. Черкасов).

Із започаткуванням у першій третині цього століття при консерваторіях педагогічних відділень, набула розвитку методика вокальної підготовки майбутніх вчителів музики: розробляються навчальні плани, методичне забезпечення занять з вокалу. Принципово важливою подією стало перетворення цих відділень у факультети, а пізніше – їх переведення у систему загальної освіти, що сприяло посиленню психолого-педагогічного компоненту навчання вчителів музики. Натомість, питання спеціальної підготовки викладачів вокалу для ВНЗ лишилися поза увагою науковців, що зумовило панування в їх діяльності типового для вокально-педагогічної практики емпірично-наслідувального підходу в навчанні майбутніх учителів співу. Позитивні зрушення у цьому напрямку розпочалися з приєднанням України до Болонської системи та із започаткуванням підготовки фахівців освітнього рівня «магістр».

Узагальнення праць українських та зарубіжних науковців, у тому числі – молодих китайських дослідників, дозволило виявити головні напрямки в мистецько-освітній підготовці фахівців вищих освітніх закладів та виокремити праці, в яких розглядаються питання впровадження інновацій у підготовку магістрантів до вокально-викладацької діяльності. У їх числі: започаткування наукових підходів – гедоністичного, консолідаційного, інноваційного, художньо-ментального, компаративного, іміджевого, модульного, суб'єктно-комунікативного, синергетичного у процесі підготовки магістрантів з музичного мистецтва (Л. Василенко, Л. Дяченко, Г. Ніколаї, Пан На, О. Реброва, О. Олексюк, Сі Даофен, Тан Цземін, Цзян Лібін, В. Федоришин та ін.); забезпечення цілісності процесу підготовки майбутніх фахівців до виконавської та педагогічної діяльності на засадах взаємозв'язку художньо-виконавського, вокально-технологічного, виконавсько-артистичного аспектів (Є. Баженова, Н. Гребенюк, Е. Макарова, Н. Овчаренко, Т. Пляченко, О. Прядко, Л. Тоцька, Чжан Ї та ін.); посилення уваги до самостійності суб'єктів навчального процесу, формування в них рефлексивної свідомості, здатності до емоційно-вольової саморегуляції, прогностично-фахового самопроекування, оволодіння навичками суб'єктно-творчої комунікації у процесі викладацької та виконавсько-сценічної діяльності (О. Єременко, О. Матвеева, О. Рябініна, А. Саннікова, О. Устименко-Косоріч, Цзян Хепін, В. Чайка, Цзян Лібін та ін.); оригінальні теорії утворення голосу, які впливають на вироблення ефективної техніки вокального інтонування та становлять цінний внесок в оновлення методів підготовки вокалістів до виконавської й педагогічної діяльності (В. Іванников, Ф. Заседателев, К. Багрунов, В. Ємельянов, К. Лінкейд, С. Рігс В. Морозов, та ін.); творче застосування сучасних інформаційно-комунікативних технологій у підготовці фахівців-музикантів (В. Белунцов, О. Бордюк, У. Демір, Д. Дубровский, Л. Заря, А. Славич та ін.).

Суттєвим внеском у розробку системи підготовки викладачів вокалу стали програми й методичні рекомендації, розроблені на засадах інноваційних підходів науковцями музично-педагогічних навчальних закладів Києва, Одеси, Харкова, Львова (Л. Василенко, М. Жижкович, А. Козир, Т. Можайкіна, Н. Кьон, М. Печенюк, О. Рябініна та ін.).

Підготовка магістрантів-вокалістів представлена як необхідна й важлива ланка безперервної системи – фахової освіти викладачів вищої школи, які готують студентів – майбутніх вчителів музики до успішного навчання співу шкільної молоді нової генерації.

Визначені головні функції викладачів вокалу: мотиваційно-стимулююча, художньо- та особистісно-виховна, формувально-технологічна, творчорозвивальна, які реалізуються у трьох напрямках фахової діяльності – вокально-виконавській, науково-методичній та педагогічно-практичній (Н. Овчаренко, Р. Ростовський, Тан Цземін, Л. Тоцька, Цзянь Нань та ін.). Зазначено, що ці види фахової активності за своєю сутністю є потенційно творчими, але їх потужний потенціал недостатньо реалізується в широкій практиці, що свідчить про важливість впровадження в педагогічну дійсність інноваційних методів.

У основу визначення сутності інновацій у вокально-освітній галузі покладено порівняльний аналіз близьких за ознаками понять: «творчість», «креативність», «інноваційність», а також уточнення специфіки їх прояву в інноваційно-фаховій діяльності майбутнього викладача вокалу.

Творчість характеризується як родова властивість особистості, яка з філософського та антропологічного погляду є способом пристосування, адаптації індивіда до дійсності, проявом його здатності до саморозвитку, самовдосконалення та свідомого перетворення дійсності відповідно до мінливих обставин.

Інноваційна діяльність розглядається як вищий прояв творчості, характерними ознаками якої є об'єктивна новизна, наукова обґрунтованість, адаптивність, здійснення помітного впливу на зростання досягнутих результатів.

Впровадження інноваційності в педагогічну дійсність визнається рушійною силою її прогресу, збагачення теоретико-методичного арсеналу, забезпеченого виходом особистості за межі відомого, орієнтацією на методологічні та науково-технічні досягнення у вирішенні актуальних освітньо-виховних замовлень суспільства, врахуванні інтересів і очікувань нових генерацій.

Визначено сутність поняття «інноваційно-фахова діяльність», під якою розуміється науково обґрунтована, гуманістично спрямована і технологічно забезпечена діяльність фахівця, яка будується на основі об'єктивних, системно-значущих змін в змісті та методах фахової освіти і приводить до суттєвого підвищення ефективності навчального процесу.

Специфікою прояву інноваційності у сфері вокальної підготовки окреслено: наявність принципової відмінності від всебічно обґрунтованих, описаних у науково-методичній літературі або впроваджених у вокальну практику методів; оптимальність методики, яка проявляється в досягненні вищої якості вокальної навченості за більш короткий час; наукова обґрунтованість та практична

доцільність пропонованих інноваційних методів із врахування норм гігієни і збереження співочого голосу; доступність інноваційної методики для впровадження в широку практику вокальної освіти.

Розглянуто сутність інноваційної компетентності, яка розуміється як пошуково-творча діяльність, що базується на фундаменті сформованої фахової компетентності та виражається у здатності до виходу за її межі, досягненні якісно нових, більш високих професійних результатів, прогнозуванні нових об'єктів самовдосконалення. Інноваційна компетентність проявляється в своєрідних видах вокально-фахової «інноваційної продукції»: у науково-методичній діяльності інноваційність реалізується в розробці науково обґрунтованих ідей підвищення ефективності вокально-освітнянського процесу; у сфері вокального виконавства таким «продуктом» стає художньо-унікальна інтерпретація музичного феномена; в педагогічній діяльності інноваційність реалізується у втіленні нових методичних ідей в сумісній діяльності суб'єктів навчально-виховного процесу.

Виходячи з цього, під *підготовкою магістрантів до вокальної фахово-інноваційної діяльності* розуміємо формування в них здатності до науково-методичного пошуку, пізнавально-креативної, художньо-творчої та педагогічно-творчої діяльності у сфері вокального мистецтва, створення унікальних вокально-виконавських феноменів, здатності впроваджувати свої здобутки в педагогічну практику на засадах фахово-інноваційної компетентності та сформованого комплексу особистісних властивостей, які уможливають успішність діяльності в умовах невизначеності майбутніх результатів.

Підготовленість майбутніх викладачів вокалу до інноваційно-фахової діяльності визначається як цілісна, інтегрована властивість особистості, утворена на засадах сформованих ціннісних орієнтацій, прагнення до творчої самореалізації як домінантної риси особистості, володіння методологією і механізмами діяльності інноваційно-творчого характеру, здатністю до впровадження свого здобутку в практику вокальної освіти.

Зазначені складові підготовленості магістрантів до інноваційно-фахової діяльності зумовлюють їх творчо-пошукову активність, уможливають здійснення напруженої (ненормованої) праці, подолання внутрішніх і зовнішніх бар'єрів, оволодіння механізмами генерування ідей та змістово-операційною базою їх реалізації й впровадження в педагогічну дійсність.

Ці міркування дозволили визначити компонентну структуру підготовки магістрантів до інноваційно-фахової діяльності в єдності мотиваційно-потребового, пізнавально-креативного, творчо-діяльнісного складників.

У **другому розділі** – *«Науково-методичні засади підготовки майбутніх викладачів вокалу до інноваційно-фахової діяльності»* – досліджено комплекс факторів об'єктивного та суб'єктивного характеру, які впливають на успішність втілення інноваційних методів і технологій у вокально-освітній процес.

До першої групи віднесено: потребу суспільства в суттєвих якісних змінах у галузі мистецької освіти; стан науково-методологічного і методичного забезпечення пошуково-інноваційної діяльності фахівців; наявність

матеріальних умов для організації та підтримки інноваційно-пошукової активності педагогів і студентів. До суб'єктивних факторів віднесено: базово-компетентнісну підготовленість магістрантів до впровадження як традиційних, так і інноваційних способів фахової діяльності; сформованість їх особистісних властивостей, важливих для винаходу й впровадження інновацій; психологічну готовність до напруженої інноваційно-творчої діяльності.

Визначено методологічну базу даного дослідження в сукупності культурологічного, акмеологічного, синергетичного, аксіологічного, компетентнісного, інноваційного підходів, які обумовлюють урахування особистісних властивостей студентів та розробку методики, спрямованої на актуалізацію в них здатності до натхненої й творчої діяльності, методичного пошуку, рефлексивного сприйняття й переосмислення відомих методичних засобів, здійснення педагогічного і художньо-творчого експериментування.

Задля їх практичного втілення було обрано комплекс дидактичних *принципів*: органічного поєднання традиційних та альтернативних методик; подвійного – формувально-виконавського і рефлексивно-педагогічного, – спрямування змісту навчання; виконавсько-творчої та викладацької універсальності; жанрово-стильового оновлення репертуару; виконавської та методико-практичної змагальності; особистісно-моральної відповідальності за процес і наслідки педагогічного експериментування.

Врахування специфіки підготовки магістрантів до інноваційно-фахової діяльності зумовило визначення комплексу *педагогічних умов*, які забезпечують її ефективно впровадження у навчальний процес. До них віднесено: створення інноваційного клімату на вокально-фахових заняттях, сприятливого для формування у студентів психологічної установки на постійне фахово-інноваційне самовдосконалення, особистісно-психологічну готовність до розумово-креативної й експериментально-практичної діяльності; формування в них здатності застосувати теоретико-методологічні й фахові знання задля генерування нових ідей; адаптації відомих методик до нових умов їх впровадження у вокально-освітню діяльність; організацію вокально-навчального процесу на основі органічного поєднання традиційних та інноваційно-експериментальних методик формування вокально-технологічної, інтерпретаційно-виконавської майстерності та їх впровадження магістрантами у вокально-педагогічну практику. Забезпечення зазначених педагогічних умов має стимулювати магістрантів до виходу за межі відомого, традиційного, звичного, формувати в них навички педагогічної рефлексії, здатність до моніторингу й діагностики результатів наукового пошуку, прищеплювати смак та інтерес до практичного експериментування і його наукового осмислення.

Модель експериментальної методики підготовки магістрантів до інноваційно-фахової діяльності представлено в Рис. 1.

У **третьому розділі** – «*Досвід підготовки студентів магістратури до впровадження інноваційних методів у фаховій діяльності*» – схарактеризовано сутність та етапи впровадження дослідної роботи; представлено результати аналізу, інтерпретації та узагальнення отриманих результатів.

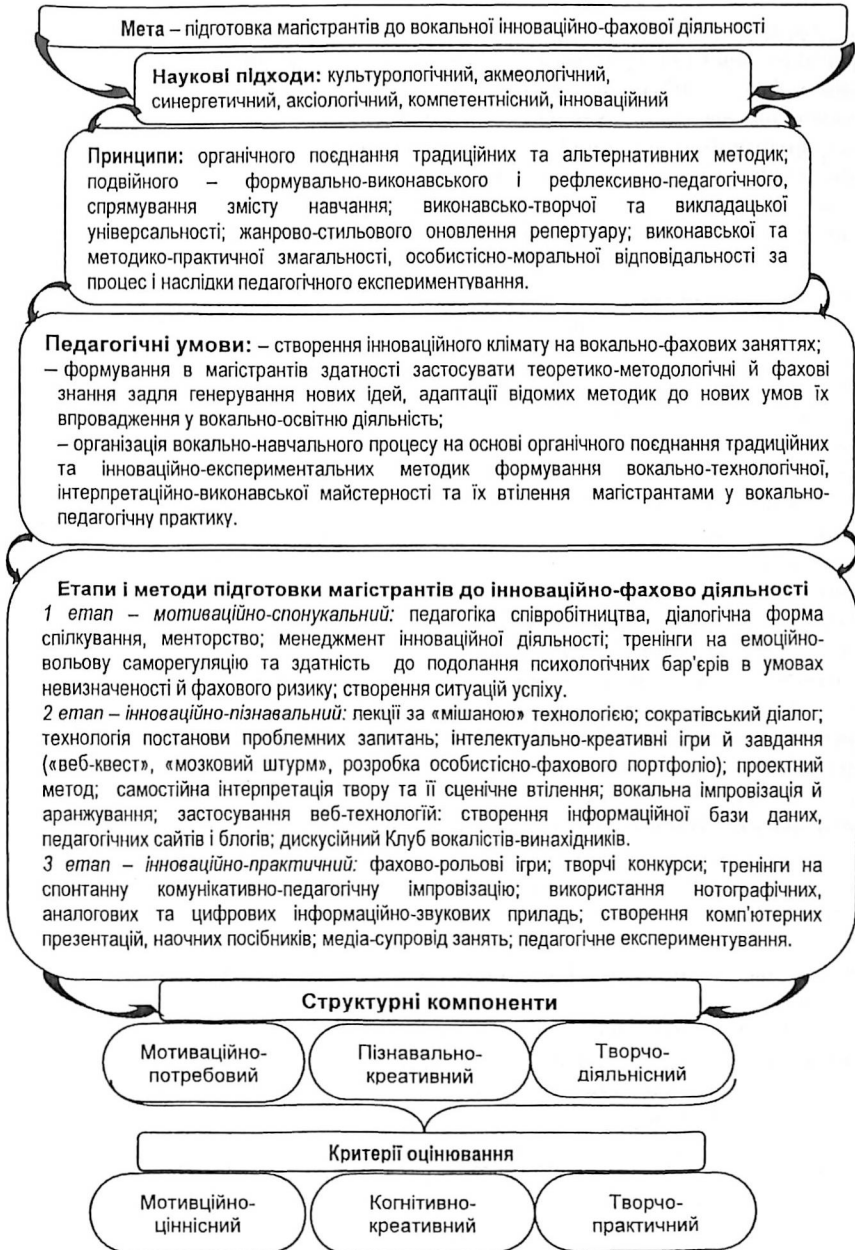

Рис. 1. Модель експериментальної методики підготовки магістрантів до інноваційно-фахової діяльності

Експериментально-дослідна робота охоплювала констатувальний, формувальний і підсумковий етапи науково-педагогічного пошуку. На першому етапі було здійснено діагностичний зріз підготовленості студентів до інноваційно-фахової діяльності за такими критеріями й показниками:

– мотиваційно-ціннісний критерій з показниками, які свідчили про міру прагнення магістрантів до використання інноваційних методів навчання у власній вокально-фаховій діяльності; наявність пізнавального інтересу до інноваційних методів вокально-фахової підготовки; ціннісне ставлення до ролі вокально-інноваційної діяльності в розв'язанні актуальних проблем вокально-педагогічної освіти;

– когнітивно-креативний критерій, який дозволяв встановити ступінь орієнтованості студентів у сучасних інноваційно-наукових підходах та вокально-методичних інноваціях; міру загально-фахової, музичної ерудованості та здатність екстраполювати ці знання у процесі генерування й розробки нових вокально-виконавських та методичних ідей; міру критичного осмислення сутності вокально-інноваційних прийомів та можливостей їх удосконалення;

– творчо-практичний критерій, який свідчив про готовність магістрантів до інноваційно-фахової діяльності з показниками, що відбивали міру вміння адаптувати або вдосконалювати методичні засоби задля вирішення конкретного вокально-навчального завдання; здатність самостійно підготувати й на високому художньому рівні виконати вокальний твір у власній оригінальній та переконливій інтерпретації; здатність до розробки власних або адаптації існуючих методичних засобів у вокально-педагогічній практиці.

На засадах узагальнення якісного аналізу результатів діагностики було виділено чотири рівні підготовленості магістрантів до інноваційно-фахової діяльності.

Високий – оптимально-системний рівень підготовленості проявлявся в яскраво вираженому пізнавальному інтересі магістрантів до інноватики у всіх сферах фахової діяльності, усвідомленні їх взаємозв'язку й взаємозумовленості, здатності до екстраполяції методологічних та мистецько-теоретичних знань в галузь навчання вокалу, спроможності висувати нові ідеї, вдосконалювати відомі засоби навчання, розробляти й втілювати оригінальну, художньо-переконливу інтерпретацію вокального твору, впроваджувати інноваційні методи у самостійну навчальну діяльність та в навчання співу своїх вихованців.

Компонентно-вибірковий рівень, до якого було віднесено магістрантів, які проявляли інтерес до оновлення методів вокально-фахової освіти в її окремих галузях, охоче виконували завдання на апробацію альтернативних прийомів, натомість, їх активність проявлялась вибірково, нерівномірно, а здатність до гнучкого переносу нових умінь у іншу сферу фахової діяльності носила обмежений характер. Знання цих студентів щодо актуальних фахових інновацій були неповними; їх інтерпретація й виконання самостійно підготовленого твору були недостатньо яскравими та індивідуалізованими, застосування інноваційних ідей в педагогічній практиці носило спорадичний характер.

Фрагментарний рівень підготовленості магістрантів до інноваційно-фахової діяльності був властивий студентам, які в цілому позитивно ставились до завдань пошуково-творчого характеру, натомість їх інтерес був нестійким і значно знижувався за складних ситуацій або невдалих спроб. У розробці інтерпретації вони були нездатні досягти цілісності, логічності, жанрово-стильової адекватності; їх знання щодо інновацій у вокальній педагогіці були фрагментарними, а застосування інновацій в педагогічній практиці – мозаїчним.

Початковий рівень прояву підготовленості до фахово-інноваційної діяльності проявлявся в обмежених знаннях студентів щодо методологічних засад творчої діяльності та інноваційних методів, нерідко супроводжувався недостатньою загально-фаховою та музичною підготовкою, що негативно відбивалось на якості інтерпретації та підготовки до виконання вокальних творів, розумінні сутності проблем, які заважають йому та його вихованцю досягати більш високого рівня виконавської майстерності.

Формувальний експеримент здійснювався у три етапи. На першому – *мотиваційно-спонукальному етапі* – завдання полягали в забезпеченні інноваційного клімату на фахових заняттях, сприятливого для формування позитивної установки й потреби магістрантів у постійному оновленні своїх уявлень і знань, стимуляції особистісних і поведінкових характеристик, культури спілкування, важливих для творчої діяльності. Задля цього застосувались методичні засоби, засновані на ідеях педагогіки співробітництва, менторства, діалогічного стилю спілкування, створення ситуацій успіху в пошуковій діяльності, забезпечення психологічної підтримки в апробації альтернативних методичних прийомів, втілення ідей театраль-но-імпровізаційної педагогіки, тренінгів на вдосконалення емоційно-вольової саморегуляції.

На другому – *інноваційно-пізнавальному етапі* експерименту, з метою підготовки магістрантів до інноваційно-спрямованого науково-методичного пошуку, було актуалізовано їх знання з методологічно-теоретичних основ організації пошукової діяльності, формувалася здатність до їх адаптованого застосування в умовах навчання співу та готовність виходити за межі традиційних знань і захищати власні методичні ідеї. Задля цього використовувались проведення лекцій за «мішаною» технологією (ознайомлення студентів з теоретичним та аудіо-візуальним матеріалом передувало проведенню заняття, що активізувало дискусії, обмін думками); оволодіння магістрантів технологією постановки проблемних питань; проектний метод з колективним обґрунтуванням та критичним аналізом різних теорій (формування вокального дихання, способів виправлення інтонації, прийомів з'єднання регістрів тощо); залучення до інтелектуальних ігор-вікторин, технологій типу «Веб-квест» та ін., залучення до участі в дискусійному Клубі вокалістів-винахідників, на засіданнях якого проводились конкурси методичних ідей з питань, що не мають однозначного рішення, створенням банку даних з методичних інновацій.

На третьому – *інноваційно-практичному етапі* – головні завдання полягали у формуванні в магістрантів досвіду апробації та порівняння нетрадиційних, інколи парадоксальних методичних прийомів, винайдених у

науковому та вільному інформаційному просторі, їх втіленні у навчально-педагогічну практику. Застосувались методи рольового програвання педагогічних і концертних ситуацій за адаптованою методикою Я. Морено та ідеями спонтанного театру, організація конкурсів на самостійну інтерпретацію й виконавсько-сценічне втілення невідомого студентам раніше твору, аналіз варіантів його виконання в залежності від обставин (заняття з вокалу, академічне випробування, святковий концерт, заняття з постановки голосу із студентами або урок музики в школі тощо). У студентів формувалися здатність до порівняльного аналізу, критичного осмислення та обґрунтованої оцінки міри художньої адекватності у виконанні вокального твору співаками різного ступеня майстерності, вміння здійснювати індивідуалізовано-творчу інтерпретацію художньо-образного змісту твору, застосувати методично обґрунтовані вокально-технічні прийоми звуковедення, артикуляції, фразування, вокальної імпровізації, потрібні для досягнення стильової адекватності у виконанні творів різних жанрів та стильових напрямків. Широко застосовувалися сучасні інформаційно-комунікативні технології, спрямовані на вдосконалення виконавської та педагогічної рефлексії студентів, здатність до самоаналізу й самооцінки, творчо-імпровізаційного музикування; нотографічні, аналогові та цифрові інформаційно-звукові приладдя; комп'ютерні наочні посібники; медіасупровід занять; тренінги на комунікативно-педагогічну імпровізацію; веб-технології – педагогічні сайти і блоги; педагогічне експериментування.

Прикінцевий діагностичний зріз дозволив з'ясувати, що кількість студентів ЕГ з оптимально-системним рівнем підготовленості до інноваційно-фахової діяльності склала 23,9%, у той час, як у студентів з КГ цей показник склав 9,2%. 45,8% студентів з ЕГ було зафіксовано на компонентно-вибірковому рівні сформованості досліджуваного феномена; у КГ їх кількість склала 21,9%. До фрагментарного рівня підготовленості в ЕГ належало 25,8% студентів, у контрольній – 43,1%. Кількість студентів на початковому рівні підготовленості до інноваційно-фахової діяльності склала 4,4% в ЕГ, та 25,8% у КГ.

На гістограмах (Рис. 2) показані порівняльні дані рівнів підготовленості студентів ЕГ та КГ до інноваційно-фахової діяльності.

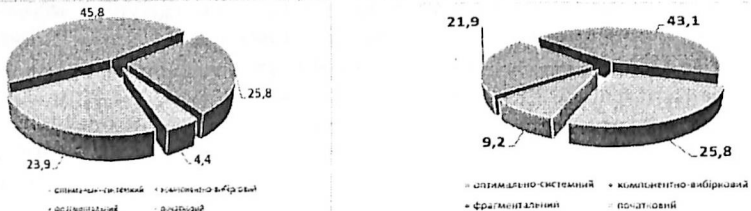

Рис. 2. Гістограма з відображенням рівнів підготовленості магістрантів до інноваційно-фахової діяльності в ЕГ та КГ на прикінцевому етапі експерименту

Отже, результати порівняльної характеристики рівнів підготовленості студентів до інноваційно-фахової діяльності на констатувальному та прикінцевому етапі формувального експерименту підтверджують ефективність застосованої в процесі експерименту методики.

Статистичну вартісність розбіжності між показниками в експериментальній та контрольній групах наприкінці формувального експерименту було доведено за допомогою багатофункціонального критерію φ^* Фішера (кутового перетворення Фішера).

Це дозволило зіставити кількісні показники експериментальної та контрольної груп учасників формувального експерименту та перевірити рівності дисперсій двох вибірок. Значення емпіричних частот за подано в таблиці 1.

Таблиця 1.

Групи	Оптимально-системний, компонентно-вибірковий, фрагментарний рівні підготовленості магістрантів до інноваційно-фахової діяльності		Початковий ступінь підготовленості магістрантів до інноваційно-фахової діяльності		Разом
	Кількість студентів	Частка	Кількість студентів	Частка	
ЕГ	38	95,0%	2	5,0%	40
КГ	30	75,0%	10	25,0%	40

Отримані дані на всіх етапах дослідження свідчать про те, що розроблена методика підготовки магістрантів до інноваційно-фахової діяльності забезпечила розвиток усіх компонентів досліджуваного феномена.

Отже, результати експериментальної роботи підтвердили ефективність запропонованої методики та доцільність її застосування у процесі фахової підготовки майбутніх вокалістів.

ВИСНОВКИ

У дисертації викладено результати теоретичного узагальнення та практичного вирішення важливої для сучасної музично-педагогічної освіти проблеми підготовки майбутніх викладачів вокалу до інноваційно-фахової діяльності. Результати дисертаційного дослідження засвідчили успішність вирішення поставлених завдань і дали підстави зробити наступні висновки.

1. Історико-теоретичний аналіз становлення вокального мистецтва й вокальної педагогіки дозволив прослідити головні тенденції в трансформації способів навчання співу, їх зумовленість етнічно-національними чинниками, зміною соціально-економічних формацій, ідейно-стилістичними «зламами», утворенням нових музичних течій, оновленням художньо-естетичних очікувань суспільства. Сучасні глобальні соціально-економічні та культурно-трансформаційні зрушення диктують необхідність пошуку інноваційних способів підвищення ефективності системи вокальної освіти, використання унікальних можливостей всебічного впливу вокального мистецтва на становлення особистості, розвиток її природних задатків, інтелектуальних і творчих потенцій, соціально-ціннісних властивостей.

2. Визначено сутність поняття «інноваційно-фахова діяльність», під якою розуміється науково обґрунтована, гуманістично спрямована і технологічно забезпечена діяльність фахівця, яка будується на основі об'єктивних, системно-значущих змін у змісті та методах фахової освіти і приводить до суттєвого

підвищення ефективності навчального процесу. Схарактеризовано вимоги до інновацій у сфері вокальної підготовки фахівця: об'єктивну й принципову відмінність від розроблених або впроваджених у вокальну практику методичних засобів; наукову обґрунтованість й практичну доцільність вокально-педагогічних рекомендацій, забезпечення норм гігієни й охорони голосу.

Компонентна структура підготовки магістрантів до інноваційно-фахової діяльності представлена в єдності мотиваційно-потребового, пізнавально-креативного та творчо-діяльнісного складників.

3. Обґрунтовано методику підготовки студентів магістратури до інноваційно-фахової діяльності на засадах культурологічного, акмеологічного, синергетичного, аксіологічного, інноваційного, компетентнісного підходів.

Розроблено комплекс дидактичних принципів: органічного поєднання традиційних та альтернативних методик; подвійного (формуально-виконавського і рефлексивно-педагогічного) спрямування змісту навчання; виконавсько-творчої та викладацької універсальності; жанрово-стильового оновлення репертуару; виконавської та методико-практичної змагальності; моральної відповідальності за процес і наслідки педагогічного експерименту.

Висунуто педагогічні умови забезпечення ефективності навчально-інноваційного процесу: створення інноваційного клімату на вокально-фахових заняттях; формування в магістрантів здатності застосувати теоретико-методологічні й фахові знання задля генерування нових ідей, адаптації відомих методик до нових умов їх впровадження у вокально-освітній діяльності; організацію вокально-навчального процесу на основі органічного поєднання традиційних та інноваційно-експериментальних методик формування вокально-технологічної, інтерпретаційно-виконавської майстерності та їх впровадження студентами у вокально-педагогічну практику.

4. Розроблено методику діагностики підготовленості магістрантів до інноваційно-фахової діяльності, в основу якого покладено такі критерії:

- мотиваційно-ціннісний (з показниками – прагнення до використання інноваційних методів у власній вокально-начальній діяльності; наявність пізнавального інтересу до інноваційних методів вокально-фахової підготовки; ціннісне ставлення до ролі вокально-інноваційної діяльності в розв'язанні актуальних проблем вокально-педагогічної освіти);

- когнітивно-креативний критерій (показники – ступінь орієнтованості студентів у сучасних інноваційних наукових підходах та вокально-методичних інноваціях; міра загально-фахової, музичної ерудованості та здатність екстраполювати ці знання у генеруванні й розробці нових вокально-виконавських та методичних ідей; міра сформованості критичного осмислення сутності вокально-інноваційного прийому та можливостей його вдосконалення);

- творчо-практичний критерій (з показниками – вміння адаптувати або вдосконалювати методичні засоби задля вирішення вокально-навчального завдання; здатність самостійно підготувати й на високому художньому рівні виконати вокальний твір у власній оригінальній та переконливій інтерпретації; здатність до розробки власних або адаптації існуючих методичних засобів у

процесі вокально-педагогічної практики).

За даними діагностики було виявлено чотири рівні підготовленості магістрантів до інноваційно-фахової діяльності: оптимально-системний, компонентно-вибірковий, фрагментарний, початковий.

Відповідно отриманим даним, основний масив – 58,6% студентів, було віднесено до початкового рівня підготовленості до фахово-інноваційної діяльності, що проявлялось у обмеженості їх знань щодо методологічних засад творчої діяльності та вокально-інноваційних методик, недостатній загально-фаховій та спеціально-музичній підготовці, нездатності до самостійної пошуково-методичної, інтерпретаційно-виконавської діяльності та усвідомлення сутності проблем, що виникають у процесі вокального навчання.

5. Перевірка ефективності запропонованої методики здійснювалась у ході формувального експерименту за трьома логічними етапами: мотиваційно-спонукальним, інноваційно-пізнавальним, інноваційно-діяльним.

На першому, мотиваційно-спонукальному етапі забезпечувався інноваційний клімат занять, застосовувались менеджмент інноваційно-творчої діяльності, включення студентів у тренінги, рольові ігри на вдосконалення емоційно-вольової саморегуляції в умовах фахової невизначеності й ризику.

На другому, інноваційно-пізнавальному етапі, забезпечувалась активізація інноваційно-пізнавальної діяльності магістрантів. Ці завдання вирішувались у процесі проведення лекцій за «мішаною», проблемно спрямованою технологією, включення студентів у інтелектуально-розвивальні ігри: «веб-квест», «мозковий штурм»; участь у дискусійному Клубі вокалістів-винахідників, розробка власних варіантів інтерпретації вокальних творів.

На третьому, інноваційно-діяльним етапі, застосовувались фахово-рольові ігри, тренінги на вдосконалення навичок комунікативно-педагогічної імпровізації, вдосконалення фахової рефлексії за адаптованою методикою Я. Морено та ідеями спонтанного театру, впровадження сучасних інформаційно-комунікативних технологій, здійснення педагогічного експерименту.

Зіставлення даних констатувального й прикінцевого діагностичних зрізів дозволило з'ясувати, що кількість студентів експериментальної групи з найвищим, оптимально-системним рівнем підготовленості до інноваційно-фахової діяльності перевершила результати, отримані у КГ, на 14,7%; компонентно-вибіркового рівня сформованості дослідженого утворення в ЕГ досягло 45,8% студентів (у КГ – 21,9%); до фрагментарного рівня підготовленості в ЕГ наприкінці експерименту належало 25,8% студентів, а в КГ – 43,1%; кількість студентів з початковим рівнем підготовленості в ЕГ склала 4,4% та 25,8% у КГ. Отже, наведені дані підтверджують ефективність авторської методики та доцільність її впровадження у практику вищої школи.

6. Проведене дослідження не вичерпує всіх аспектів вивчення означеної проблеми. Подальших наукових розвідок потребують питання, пов'язані з посиленням системності і цілісності процесу підготовки магістрантів до інноваційно-фахової діяльності, його індивідуалізації, адаптація пропонованої методики до умов вокальної освіти в китайських навчальних закладах.

СПИСОК ОПУБЛКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

1. Лю Цзя. Якість педагогічної інтерпретації явищ західноєвропейської музичної культури в системі підготовки вчителів музики в Китаї / Цзя Лю // Матеріали конференції молодих учених та студентів «Художньо-естетичне виховання молоді в умовах сучасних інформаційних процесів і технологій» (28-30 жовтня 2011 р.). – Одеса, 2011. – С. 29-32.
2. Лю Цзя. Педагогічні новації вокальної підготовки студентів магістратури у вищих педагогічних закладах України / Цзя Лю // Педагогічні науки: теорія. Історія. Інноваційні технології : Науковий журнал №8 (52), 2015. – Суми, 2015. – С. 146-153.
3. Лю Цзя. Педагогічні умови підготовки магістрантів-вокалістів до інноваційно-фахової діяльності / Цзя Лю // Наука і освіта. Педагогіка. – №6. – Одеса, 2016. – С. 122-129.
4. Лю Цзя. Критерії підготовленості іноземних студентів магістратури до впровадження інноваційних методів у вокальній діяльності / Цзя Лю // Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини / [гол. ред. М. Т. Мартинюк]. – Умань, ФОП Жовтий О.О., 2016. – В. 1. – С. 175 – 182.
5. Лю Цзя. Вокально-фахова підготовка студентів магістратури до інноваційної діяльності: джерельна база дослідження / Цзя Лю // Часопис Методичка пракса налази се на листи научних публикација Министарства просвете и науке Републике Србије. – Vol 13 година XVI Београд, 2016. – С.41-55.
6. Лю Цзя. До питання про формування в магістрантів здатності до інноваційно-фахової діяльності / Лю Цзя // Матеріали та тези II Міжнародної конференції молодих учених та студентів. – Т. 1. – Одеса, 2016. – С. 110-112.
7. Лю Цзя. Теоретичний аналіз вокально-фахової підготовки студентів магістратури до використання інноваційних методів навчання / Цзя Лю // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології : наук. журнал [голов. ред. А. А. Сбруєва]. – Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. – № 10 (64). – С. 68-79
8. Лю Цзя. Досвід формування в магістрантів-вокалістів готовності до інноваційно-фахової діяльності / Цзя Лю // Наукові записки. – Випуск 150. Серія: Педагогічні науки. – Кропивницький; РВВ КДВУ імені В. Винниченка. – Кіровоград, 2017. – С. 252-256.

АНОТАЦІЇ

Лю Цзя. Методика підготовки викладачів вокалу до інноваційно-фахової діяльності. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.02 – теорія та методика музичного навчання. – Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. – Київ, 2017.

У дисертації здійснено дослідження проблеми підготовки магістрантів до вокальної інноваційно-фахової діяльності. Визначено сутність інноваційно-

фахової діяльності та специфіку її прояву у вокально-виконавській, науково-методичній та педагогічно-практичній практиці. Педагогічними умовами успішної підготовки магістрантів визначено створення інноваційного клімату занять, формування в магістрантів вміння адаптувати методологічні та психолого-педагогічні знання у розробку інноваційних технологій, набуття досвіду експериментування і впровадження альтернативно-інноваційних методів у вокально-навчальну, виконавсько-творчу діяльність та педагогічну практику.

Представлено методичну модель підготовки магістрантів як цілісної дидактичної системи взаємопов'язаних наукових підходів, дидактичних принципів, педагогічних умов, методів, організаційних форм, навчальних завдань, сучасних інформаційно-комунікативних засобів, застосування яких уможливило вирішення завдань дослідження. Доведено, що застосування експериментальної методичної моделі забезпечило оптимальний рівень музично-теоретичної підготовленості майбутніх вчителів музики.

Ключові слова: інноваційно-фахова діяльність, магістратура, підготовка викладача вокалу, креативність, науково-методична і виконавсько-художня творчість.

Лю Цзя. Методика подготовки преподавателей вокала к инновационно-профессиональной деятельности. – Рукопись.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата педагогических наук по специальности 13.00.02 – теория и методика музыкального обучения. – Национальный педагогический университет имени М. П. Драгоманова. – Киев, 2017.

В диссертации представлены результаты исследования проблемы подготовки магистрантов к преподаванию вокала на основе инновационных технологий. Определена сущность инновационно-вокальной деятельности и специфика ее проявления в вокально-исполнительской, научно-методической и педагогической деятельности. Педагогическими условиями успешной подготовки магистрантов определены создание инновационного климата на занятиях, адаптация методологических и психолого-педагогических знаний к разработке новых методик преподавания вокальных дисциплин; приобретение опыта внедрения инновационных методов в вокально-учебную, исполнительско-творческую деятельность и педагогическую практику. Представлена методическая модель подготовки магистрантов как целостной дидактической системы взаимосвязанных принципов, педагогических условий, этапов, методов и организационных форм подготовки магистрантов, направленная на решение поставленных в исследовании задач.

Доказано, что применение экспериментальной методической модели обеспечило повышение уровня подготовленности будущих преподавателей вокала к инновационно-профессиональной деятельности.

Ключевые слова: инновационно-профессиональная деятельность, магістратура, подготовка преподавателя вокала, креативность, научно-методическое и художественно-исполнительское творчество.

Liu Jia. Methods of prepare in the vocal teachers to innovation and professional activity. – Manuscript copyright.

Thesis for a degree of Candidate of Pedagogic Sciences in Specialty 13.00.02 – Theory and Methodology of Musical Education. – National Pedagogical Dragomanov University. – City of Kyiv, 2017.

The dissertation presents the research results related to the training of the Master students for their vocal teaching oriented on the innovative technologies. There are exposed the essence of innovative and professional activity and specificity of its vocal-performing, scientific-methodical and vocal-pedagogical forms of appearance.

The author brings into sharp focus the structure by the students' training for vocal-innovative activity in the consonance of the need-for-use, cognitive creative and creative activity components. The thesis work introduces the methodological model of postgraduates' training for use of innovative technologies in their future vocational professional activity as an integral didactic system of linked scientific approaches, principles, pedagogical conditions, organizational forms and methods.

It is presented the methodology for successful training of Master students for innovative and professional activity on the basis of the following pedagogical conditions: creating an innovative atmosphere in the classes; formation by Master students the ability to adapt methodological and psychological pedagogical knowledge to solving problems of vocal education; acquiring the experience of pedagogical experimentation in vocal educational, performing creative activity and in pedagogical practice. There are determined the criteria, indicators and levels of readiness of future vocal teachers for the introduction of innovative approaches and methods in the vocal educating as a future music teacher. It is developed and approved the methodology of Master students' training for the innovations into the vocal educational process, which includes three stages: motivational stimulating, innovative cognitive and innovative activity. In process of the experiment, students acquire the competency of critical comprehension of alternative methods, development and approbation of methodological innovations in the process of their own training and in the process of pedagogical practice.

The statistical check of findings has showed the positive dynamics in the training of Master students for the introduction of innovative methods and technologies in their future activity as a singing teacher.

Keywords: innovative professional activity, Master's degree program, training of singing teachers, performing artwork, educational creative work.

**НБ НПУ
імені М.П. Драгоманова**

100317539

Підписано до друку 27.04.2017 р. Формат 60х84/16.
Папір офсетний. Гарнітура Times.
Наклад 100 прим. Зам. №576
Віддруковано з оригіналів.

Надруковано в копіювальному центрі «На Канатній»
Свідоцтво про реєстрацію:
Серія АА №090633
м. Одеса, вул. Канатна, 60
Тел. 777-60-96